

Jóhanna Vang, sölustjóri í Kósini í Klaksvík:

Spurningurin er ikki um kyn, men um kunnleika

- Vit mugu síggja í eyguni, at ikki allar kvinnur hava ambisjónir um at verða leiðarar. Tá kunnu vit ikki tosa um, at munur verður gjørdur á kyninum. Kvinnulyndið er óðrvisi enn mannfolkalyndið. Kvinnur síggja ofta onnur virði í øðrum viðurskiftum enn menn, og tað at vera leiðari og brúka nøgva tíð og orku í te starvinum, seta tær upp ímóti øðrum, sum tær kanska ráðfesta hægri ella líka høgt, sigur Jóhanna Vang, ið heldur, at kvinnur, ið tala fyrri javnstøðu ofta hava lyndi til at gerast í so viðgongdar í sínum sjónarmiðum

Jóhanna Vang hevur ikki merki, at tað hevur verið nokur forðing, at hon er kvinna.

- Als ikki. Spurningurin er ikki um kyn, men um kunnleika, ið er tengdur at arbeiðnum. Eg havi eitt nýtt arbeiði undir leiðslu av trimum sjómáttum á Føroya Fiskasølu og havi samstarvað við fleiri virkisleitarar, sum allar hava verið menn. Í mínum arbeiði á Kósini er tað sama mynstrið galdandi, at tær, ið eg arbeiði beinleiðis saman við eru mannfolk og ein kvinna, tað verið seg á skrivstovu, í sölum og í innkeypi, ráðgjøf, framleiðslu, avskjapning og innan-eftrirlitum.

- Tað er stør kapping um at fáa leiðararsovð bæði hjá kvinnum og monnum. Nøgur kvinnur hava bæði vinnulivsteyndir og tann teoretiska forleikan, men tað er ein sannroynd, at tær halda seg ikki framat í sama mun sum menn. Og tað kann bert kvinnur-nar sjálvar broyta. Av tí sama eru ikki so nøgur kvinnur, ið hava royndir at vísa til sum leiðarar, ið tær sjá stýri, og tær eru kvinnur, ið ofta í eini verri støðu enn menninir, ið sjá.

Kvinnulyndið er óðrvisi

- Eitt sum er rættilega vanligt í Føroyum er hetta, at „einaferð sjón altjóð sjón“. Soleiðis er tað víst, at eini litið samfelag. Nøgur dóttir eru, at stjórara fara í einum stjórastarvi í eitt annað. Tí tekur tað longri tíð at síggja veru-

liga útskiftingar í leiðarastovnum, og tí eru kvinnur í eini veikari støðu.

- Vit mugu síggja í eyguni, at ikki allar kvinnur hava ambisjónir um at verða leiðarar. Tá kunnu vit ikki tosa um, at munur verður gjørdur á kyninum. Kvinnulyndið er óðrvisi enn mannfolkalyndið. Kvinnur síggja ofta onnur virði í øðrum viðurskiftum enn menn, og tað at vera leiðari og brúka nøgva tíð og orku í te starvinum, seta tær upp ímóti øðrum, sum tær kanska ráðfesta hægri ella líka høgt.

- Av ymsum orsøkum er tað eitt ávíst býti í samfelagnum, tað ið tað snýr seg um atgongd til arbeiðsmarkaðin. Men ein kvinna í dag hevur sum møguleikar sum ein maður, tær kann fáa seg útbygging og arbeiði á jøvnum fót við menn - og tí kann hetta at tí er kvinnu ikki brúkast sum nokur undanfara fyrri ikki at sleppa framat. Vit kunnu til tíðir lesa um kvinnur, sum kenna seg vakrar ella eru vakrar av tí at tær eru kvinnur. Hetta havi eg aldri upplívað sjálv.

- Annað er, at tað er so ymskt, hvussu fólk ráðfesta ella hvussu lívið hjá hvørjum einstøkum er lagt. Her hugsi eg um, at karrierumøguleikar á landi hjá bæði monnum og kvinnum minka longri ein fer frá hovudsstaðnum. Eg skjalt fulltá kvinnur við børnum, sum hava sjónmál, at tær ikki ráðfesta tað sum tað hægsta at fáa eina akademiska útbýgging ella eitt starv, ið krevar nøgva tíð. Tær høvdu ikki komið langt við, at kravt sin rætt.

- Tá ið vit spyrja Jóhannu Vang um, hvørjar forðingar annars hon ser fyrri javnstøðu og hvørjar menningar hon hevur um hetta hugtakið, sigur hon.

Ikki brúkast sum undanfara Sölustjóri á Kósini heldur ikki, at tað er menur á møguleikanum hjá kvinnum og menni grundleggjandi somu rættind og frítt at velja, hvat tær gera uttan mun til kyn.

- Í sambandi við barnsbúð haldi eg, at tað skuldi verið ein hægri sýning, ið gjørdur bæði kvinnum og arbeiðsgevarum hevur fyrri. Eg skjalt vel arbeiðsgevarar, ið altur seg við at seta kvinnur í starv, sum eru í barnsbúðaraldrinum. Ein barnsbúðaraldrinum, har ein arbeiðsgevarin verður við stóðs, tað ið kvinnur verða við barni, er einasta loysnin. Tá ið kvinnur fer í barnsbúðaraldrinum missar arbeiðsgevarin tær royndir og vitáttina viðkomandi hevur og so skal hann seta ein avloysara inn í alt. Hann er ikki so slætt og hægri.

- Annað er, at tað er so ymskt, hvussu fólk ráðfesta ella hvussu lívið hjá hvørjum einstøkum er lagt. Her hugsi eg um, at karrierumøguleikar á landi hjá bæði monnum og kvinnum minka longri ein fer frá hovudsstaðnum. Eg skjalt fulltá kvinnur við børnum, sum hava sjónmál, at tær ikki ráðfesta tað sum tað hægsta at fáa eina akademiska útbýgging ella eitt starv, ið krevar nøgva tíð. Tær høvdu ikki komið langt við, at kravt sin rætt.

- Tá ið vit spyrja Jóhannu Vang um, hvørjar forðingar annars hon ser fyrri javnstøðu og hvørjar menningar hon hevur um hetta hugtakið, sigur hon.

- Tað er ein gudskapur munur millum kvinnu, kunnleika eins væl og líkanleika. Sjálvstøðugt kvinnur og menni grundleggjandi somu rættind og frítt at velja, hvat tær gera uttan mun til kyn.

- Í sambandi við barnsbúð haldi eg, at tað skuldi verið ein hægri sýning, ið gjørdur bæði kvinnum og arbeiðsgevarum hevur fyrri. Eg skjalt vel arbeiðsgevarar, ið altur seg við at seta kvinnur í starv, sum eru í barnsbúðaraldrinum. Ein barnsbúðaraldrinum, har ein arbeiðsgevarin verður við stóðs, tað ið kvinnur verða við barni, er einasta loysnin. Tá ið kvinnur fer í barnsbúðaraldrinum missar arbeiðsgevarin tær royndir og vitáttina viðkomandi hevur og so skal hann seta ein avloysara inn í alt. Hann er ikki so slætt og hægri.

Fóðrar

Sum sölustjóri á einum fiskavirkni, har mest sum all leiðslarar mannfolk, hevur Jóhanna Vang ikki merki stórvægis til fóðrar mótvegis sær sum kvinnu.

- Tað hevði verið ein fyrimunur um eg hevði verið til skips, kent streymivirðskifti og annars havi bylling á øllum, ið hevur verið fiski á gæra. Her er eitt sindur óvísni fyrri, tí hesar royndir og hetta innlit havi eg ikki. Men eg lat meg ikki dvíva fyrri tað annars hevði eg ikki byllt meg fram í hesum starvinum. At eg havi mott fóðrarum hesum viðvíkjandi er

sjálvsáttind, tí tað eru nøgur onnur viðurskifti, ið hava týðning, men hjá mær hevur tað kortini verið ein sjálvstøðgur lutur, sigur Jóhanna Vang.

Javnvág

Hetta lita árið Jóhanna Vang hevur virkað sum sjóni hevur hon ikki gjørt sær stórvægis tankar um, um hon roynt at koma yvir ella at draga fram frammulig eynkenni.

- Eg roynt at gera mitt arbeiði so gott sum gjørligt. Eg eri sum eg eri og hugsi als ikki um, um tað er kvinnuligt ella ikki. Heldur hugsi eg um, um tað er rættat loysnin.

- Eynkenniandi fyrri kvinnur sum leiðarar er, at tær geva sjálvari tilgongdini størri gætur enn menn men men hugsa mær um at røkka úrslitum. Sjálv seti eg mær mál, sum eg arbeiði framleiðir, men eg havi alla tíðina sjálva tilgongdina frammuliga í huga. Tá ið konufólk og mannfolk arbeiða saman verða báðar stórvægis væl umboðar, tað verður størri javnvág.

- Jóhanna Vang viðgongur, at hon hevur ikki gjørt sær nøgva tankar um kvinnurastovna.

- Kanska tekur mitt atferðiligt í Føroyum tað sum eina sjálvtýgja, at vit hava javnstøðu og duga tí ikki at meta um úrslitini, sum kvinnurastovnan hevur verið við til at røkka. Sjálv eri eg vaksn upp við, at munur er ikki gjørdur milli-um kvinnu, men eg duga sera væl at síggja, at kvinnurastovnan hevur havt stóran týðning í søguligum høpi og hevur tað framvegis nøgva staði í verðini í dag, har kvinnur líða bæði líkanleiga og sálarglata. Kvinnurastovnan eigur at halda fram við at skapa karmar fyrri kvinnur, sum ikki eru so væl fyrri.

Treyðugt so heldur Jóhanna Vang, at kvinnur, ið tala fyrri javnstøðu ofta hava lyndi til at gerast so viðgongdar í sínum sjónarmiðum og at tær mæta upp í saman um tað sama meðan menn eru meiri iðgjaltir.

- At siga at konufólk greiða er kanska at taka av trýn til, men við hvørt hevur ein vanan av, at tær greiða. So víði eingin sagt um eitt mannfolk, tí tað er móðandi at siga so. Sjálvstøðugt spenna kvinnur ikki hesar trupuleikar og ógvans millum kyni, sum tær vísa á, dr. óngum. Tær taka væl við í einum og hvørjum veruligum, men mátt tað verður bóndi fram virkar angandi fyrri menn.

- Eg havi óngandi litið javnstøðugina og veit tiskil í grundini ikki, hvat hon ástir. Mær dámar ikki, at kvinnur og menn verða sett upp ímóti hvør øðrum. Eg veit, at kvinnur og menn arbeiða væl saman. Javnstøða er ein rættind og ein sjálvtýgja fyrri bæði kyni, sigur Jóhanna Vang at enda í viðtali.

Prát við kvinnur í leiðandi stórvægis

Hetta er fjórða samþátt í greinard, har vit tosa við kvinnur í leiðandi stórvægis um javnstøðu, um hvussu ein sameinar arbeiði og familjuliv, karrierumøguleikar og fóðrar inni í kvinnu óðrum á arbeiðsmarkaðinum. Næsta samþátt verður í blaðnum komandi leygarlag við Mariu á Dul, starvsfólkaleiðara í Almanna- og heilussýrnum.

Tarð Kjelbo

Hon himprast ikki við at viðganga, at hon hevur ikki verið til skips, at hon ikki veit so nøgva streymivirðskifti og hvussu fiskurinn hilst á ymsu bankunum. Treyðugt so er henni víst stórt átt, hon hevur verið við til at bygt upp føroyska fiskasøluna í Fraklandi og í dag er hon ein av sölustjórnunum á flakavirkinum Kósini í Klaksvík.

Jóhanna Vang er 28 ára gomul, fodd og uppvaksin í Havn, býr í Klaksvík, er gift, men hevur drong, sum er sjómáður. Hon er

útbýgvin sum útflyari á Den Danske Eksport Skole í Herning í Danmark, og síðan 1. apríl í fjór hevur hon arbeiði sum sölustjóri, har hon serliga hevur ábyrgdina av frystum fiski.

- Tá ið tað stóð mær í bði at fáa arbeiði á Kósini gjørdi eg av at flyta heim aftur til Føroya, og tað er eg sera glað fyrri, bæði út frá einum persónligum og yrkisligum sjónarmiði, sigur Jóhanna Vang.

Longu sum heilt ung gjørdi Jóhanna Vang av við seg sjálva, at hon vildi royna at arbeiða innan handilsverðina á alþjóðstigi.

- Tað er í mínum hugaheimi eitt ný vanligt handilsskapur, har menniska, mentunar- og málkunnleiki eru ein týðandi partur. Alt sum eg havi tíkist við síðani tá hevur verið gjørt við tí í huga. Til dømis havi eg tíkist HIL, gingið á Eksportskúla umframt at eg havi ferðast nøgva og havi bði í Belgju, Sveits og Spanju. Í hálvt fjórða ár havi eg bði í Paris og Boulogne-sur-Mer, har eg havi starvast fyrri Føroya Fiskasølu, og saman við tveimum fransmannum verður við til at bygt tað sum í dag eitur Faroe France S.A. upp.

Ikki nøgva kvinnur eru í líkanandi stórvægis í Føroyum, um nokur so eru tær ikki nøgva. Men